

سۇئال

بۈگۈنكى جەمئىيەتتە ئومۇملىشىۋاتقان سۇغۇرتا تىجارىتىنىڭ ھۆكمى نېمە؟.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

1- بارلىق تىجارەت سۇغۇرتىلىرى شەك- شۈبھىسىز جازاندۇر. ئۇ بولسا پۇلنى پۇلغا سېتىش بولۇپ، سۇغۇرتا پۇلىغا ئۇنىڭدىن كۆپرەك ياكى نازراق پۇلنى مەلۇم مۇددەتتىن كېيىن سېتىۋېلىش بولىدۇ. يەنى بۇ بولسا شەرىئەت چەكلىگەن جازاندۇر، كۆپلىگەن ئايەتلەردە جازانىنىڭ ھاراملىقى بايان قىلىنغان.

2- بارلىق تىجارەت سۇغۇرتىلىرى ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىمدە ھارام قىلغان قىمار شەكىلدە بولىدۇ (يەنى شەكلى ئۆزگەرگەن قىمار). بۇ ھەقتە ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: **ئى مۆمىنلەر! ھاراق ئېچىش، قىمار ئويناش، بۇتلارغا يەنى چوقۇنۇش ئۈچۈن تىكلەنگەن تاشلارغا چوقۇنۇش، پال ئوقلىرى بىلەن پال سېلىش، شەيتاننىڭ ئېشى، پاسكىنا قىلىقتۇر، بەختكە ئېرىشىشىڭلار ئۈچۈن، شەيتاننىڭ ئېشىدىن يىراق بولۇڭلار، شەيتان ھاراق، قىمار ئارقىلىق ئاراڭلاردا دۈشمەنلىك، ئاداۋەت تۇغدۇرماقچى، سىلەرنى نامازدىن ۋە ئاللاھنى ياد ئېتىشتىن توسماقچى بولىدۇ، سىلەر ئەمدى ھاراقىتىن، قىماردىن يانمامسىلەر؟ سۈرە مائىدە 90- ئايەت.**

بارلىق شەكىلدىكى سۇغۇرتىلار قىسمەتلەر بىلەن ئويناشقانلىق بولىدۇ، سۇغۇرتا شىركەتلىرى بىلەن سەن ئەگەر مۇنچىلىك پۇل تۈلىسەڭ ناۋادا ساڭا بىرەر ھادىسە كەپ قالسا مۇنچىلىك پۇل بىرىمىز دەپ توختام تۈزىدۇ، بۇنىڭ ئۈزى ئۇنىڭ قىمار ئىكەنلىكىگە يېتەرلىك پاكىت. ساغلام ئەقىل ئىگىسى قىمار بىلەن سۇغۇرتىنىڭ ماھىيىتىنىڭ بىر ئىكەنلىكىدىن شەك قىلمايدۇ.

3- بارلىق تىجارەت تۈسى ئالغان سۇغۇرتىلار ئالدامچىلىقتۇر. كۆپلىگەن سەھىھ ھەدىسلەر ئارقىلىق ئالدامچىلىقنىڭ ھاراملىقى ئىسپاتلانغان. ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ رەسۇلۇللاھتىن رىۋايەت قىلغان ھەدىسنى بايان قىلىپ **پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام سودا ئالدامچىلىق قىلىشتىن چەكلىگەن** دەيدۇ. بۇ ھەدىسنى مۇسلىم رىۋايەت قىلغان.

بارلىق تىجارەت سۇغۇرتىلىرى ئالدامچىلىققا تايىنىدۇ، پۈتۈن سۇغۇرتا شىركەتلىرى ھادىسنىڭ يۈز بېرىش مۇمكىنچىلىكى بولۇشىنى تەلەپ قىلىدۇ، شۇنداقلا ھادىسنىڭ قاچان ۋە قانداق بولىشىنى بىلمەيدۇ، بۇ ئىشلار ئالدامچىلىق دەپ ھېسابلىنىدۇ.

4- بارلىق تىجارەت سۇغۇرتىلىرى كىشىلەرنىڭ پۇل- مېلىنى ناھەق يول بىلەن يەۋېلىش بولۇپ (يەنى شەكلى ئۆزگەرگەن شىركەتلەشكەن زامانىۋى ئالدامچىلىق) ئاللاھ بۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلارنى قۇرئاندا چەكلەپ مۇنداق دېگەن: **«ئى مۆمىنلەر! بىر- بىرىڭلارنىڭ ماللىرىنى ناھەق يول بىلەن**

يەۋالماڭلار» سۈرە نىسا 29- ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

بارلىق تىجارەت سۇغۇرتىلىرى كىشىلەرنىڭ پۇل- مېلىنى يەۋېلىشتىكى ئەمەلىي ھىيلە- مىكىردۇر. گېرمانىيەلىك بىر ئالىمنىڭ ستاتىكا قىلغان سانلىق مەلۇماتتا بىلدۈرۈلىشىچە، سۇغۇرتا شىركەتلىرى خېرىدارلاردىن ئالغان پۇلنىڭ، ئۇلارغا قايتۇرۇلۇش نىسبىتى 2.9% كېلىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىغان. سۇغۇرتا بولسا، ئىسلام ئۆمىتى ئۈچۈن چوڭ بىر مەنبۇى زىيان بولۇپ غەيرىي مۇسۇلمانلارنىڭ سۇغۇرتىغا قاتنىشىشى بىزگە ھۆججەت بولالمايدۇ. يۇقىرىقىلار بولسا سۇغۇرتا شىركەتلىرىنىڭ شەرىئەت چەكلىگەن يوللارغا تايىنىدىغانلىقىنىڭ بىر ئاددى مىسالدۇر. بۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇن تەرەپلىرى بولۇپ بۇ يەردە توختالمايمىز. بەلكى يۇقىرىدا دېيىلگەنلەر ئۇ ئىشنىڭ ئىسلام شەرىئىتىدە چەكلىمە قويۇلغانلىقىغا ئىسپات قىلىش ئۈچۈن يېتەرلىكتۇر. ئەپسۇسلىنارلىقى شۇكى بىر قىسىم سۇغۇرتا شىركەتلىرى ھەمكارلىق سۇغۇرتىلىرى ياكى كاپالەت سۇغۇرتىسى ياكى ئىسلام سۇغۇرتىسى دېگەن ناملار بىلەن ئاتاپ خەلقنى ئالدايدۇ. بىراق بۇ ئارقىلىق سۇغۇرتىنىڭ باتىل ھەقىقىتىدىن ھېچ قانداق بىر نەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ. سۇغۇرتا شىركەتلىرىنىڭ **ھەمكارلىق سۇغۇرتىسىنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىگە ئۆلىمالار پەتنۇا بەرگەن** دېگەن داۋاسى يالغان ۋە بۇھتاندۇر، بۇ ئۇقۇشماسلىقنىڭ سەۋەبى بىر قىسىم سۇغۇرتا شىركەتلىرى ئۆلىمالاردىن ساختىپەزلىك بىلەن كۆز بويامچىلىق قىلىپ ھەمكارلىق سۇغۇرتىسى دەپ ئىسىم قويۇپ بۇنىڭدىكى مەقسەتنى خەير- ئېھسان قىلىش، ئىنسانلارغا تەبىئى- ئاپەتلەردە ياردەمدە بولۇش، يوقسۇللارغا ئاتىدارچىلىق قىلىش دەپ تونۇشتۇرۇپ پەتنۇا ئالغان، ئەمەلىيەتتە ھەمكارلىق سۇغۇرتىسى دەپ ئاتالغان بۇ سۇغۇرتىنىڭ باشقا سۇغۇرتىلار بىلەن ھېچقانداق پەرقى يوق. بۇنىڭدىكى ئوخشاشماسلىق، بۇنىڭ ماھىيىتىدە بولماستىن بەلكى شەكلى ۋە ئىسمىدە بولغان، بۇ بولسا خەير- ئېھسان قىلىش، ياخشىلىق ۋە تەقۋالىققا ياردەملىشىش بولماستىن بەلكى گۇناھ ۋە ئاداۋەتكە ياردەملەشكەنلىكتۇر، بۇنىڭدىكى مەقسەت تەبىئى- ئاپەتلەرگە ياردەم بېرىش بولماستىن، خەلقنىڭ مال- مۈلكىنى ناھەق يوللار بىلەن يېپىشتۇر.

ھەمكارلىق سۇغۇرتىسى باشقا سۇغۇرتىلارغا ئوخشاشلار ھارامدۇر، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئۆلىمالاردىن سۇغۇرتا توغرىسىدا سورىغان پەتنۇاسى ئىنكار قىلىنىدۇ، ئەمما بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ سۇغۇرتىنىڭ خەير- ئېھسان تەرەپلىرىنى ئېيتقانلىقى ھېچ نەرسىنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ ۋە سۇغۇرتىنى جازاندىن، قىماردىن، ئالدامچىلىقتىن، كىشىلەرنىڭ مال- مۈلكىنى ناھەق يول بىلەن يېپىشتىن، ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلىش قاتارلىق ئىشلاردىن قۇتۇلدۇرالمايدۇ. بۇ پەقەت كىشىلەرنى ئالداش ۋە قايىمۇقتۇرۇشتىن ئىبارەتتۇر. ئاللاھ ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېشىنىدىغان ھەر بىر مۇمىن ئاللاھقا تەقۋالىق قىلىپ ئۆزىنىڭ دىنى ۋە مال- مۈلكىنى ساقلاپ قىلىش ئۈچۈن ھەر تۈردىكى ئالدامچىلىق سۇغۇرتىلىرىدىن يىراق بولۇشى باشقىلارنىمۇ بۇنىڭدىن توسۇشى لازىم.

(يۇقىرىدىكى سۆزلەنگەن مىساللار ئىسلام ۋە مۇسۇلمان ئەللىرىدە بولۇۋاتقان سۇغۇرتىغا ئائىت مىساللاردۇر. ئەمما غەيرى مۇسۇلم دۆلەتلىرىدە ياكى كاپىرلار ئارىسىدا ياشاۋاتقان مۇسۇلمانلار، دۆلەت تەرىپىدىن سۇغۇرتىغا قاتنىشىشقا مەجبۇرلانمىسا، ھەر تۈرلۈك سۇغۇرتىلارغا قاتناشماسلىقى، تەقۋادارلىقنى لازىم تۇتۇپ ھەممە ئىشىدا ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلىشى ئىنتايىن مۇھىم بولۇپ، دۇنيالىقتىكى بولۇش ياكى بولماسلىق ئېھتىماللىقى بولغان، ئاز- تولا ماددى زىياننى كۆزدە تۇتۇپ، مۇسۇلمان ئەقىدىسىنىڭ غۇلى بولغان **ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلىش** تەك، بۇ بۈيۈك نېمەتتىن ئۆزىنى مەھرۇم قىلىش ئارقىلىق ئاخىرەتلىكىنى

زىيان تارتىماسلىقى لازىم. - مۇھەررىر -)

ئاللاھ ھەممەيلەننى دىننى توغرا چۈشىنىدىغان ئۆزى رازى بولۇپ ياخشى كۆرىدىغان ئەمەللەرنى قىلىشقا مۇيەسسەر قىلسۇن.